

Slovenski PRIJATELJ.

Izhaja enkrat v mesecu.

Velja 4 gold. av. velj. na leto.

Štev. 11. V Celovcu 15. novembra 1883. XXXII. tečaj.

Pridiga za I. adventno nedeljo.

(Vstanimo iz grešnega spanja! Gov. L. F.)

„Bratje! vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo.“
(Rimlj. 13, 11.)

Vvod.

Kerščanski bratje in sestre! prišel in minul je nam že marsikteri advent; slišali ste že kterokrat brati apostolske besede današnjega branja: „Bratje! vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo.“ Te besede so se vam brale vsako prvo adventno nedeljo: slišali ste jih morebiti, pa do vaših src jim niste dali priti. Kakor kamen, kedar se v morje verže, brez sledu zgine, tako je bilo z apostoljskimi besedami današnjega branja. Ura je bila, da bi od spanja vstali, mi pa le nismo vstali!

Spet je nastopil sv. adventni čas; spet so se nam brale apostolske besede: „vemo, da je že ura, da od spanja ustanemo“, in ta adventni čas imajo te besede, posebno imenitnost za nas. Vsakteri ve, kaj se je oznanilo zadnjo nedeljo, in kar so vam zvonovi včeraj tako glasno napovedali, da se je začel sveti čas, v katerem so se nam odperli zakladi sv. katoliške cerkve, pa le tem, ki bojo po besedah sv. aposteljna vstali od spanja.

Preljubi! ali te besede tudi sedaj ne bojo vam do serca segle? Zapomnite si jih še enkrat, „ura je že, da od spanja vstanemo!“ Ali bomo tudi letos te besede zanemarjali? Oh duše kerščanske! ni nevarnejšega za človeka, kakor zanemarjati božjega opominjevanja; lahko se zgodi, da se čas obiskovanja zamudi in v večno nesrečo in pogubo leti. Judje Zveličarja niso hotli spoznati, čas obis-

kovanja so zamudili in odvezto jim je bilo božje kraljestvo. In kaj bo z nami, ako bomo tudi mi čas obiskovanja zanemarjali in ostajali v dušni slepoti in v dušni revnosti? Gorje bo za nas, gorje! Najte, da si danes te besede apostolske, s katerimi sem vas v začetku nagovoril, posebno k sercu vzamemo, globoko v serca vtisnemo. Te besede vam še enkrat povem: „Bratje! vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo.“

Jes vam pa hočem razložiti, kako imamo te besede zastopiti in kako jih spolnovati. Pripravite se!

Razlaga.

„Ura je že, da vstanemo od spanja.“ Kaj ali smo dosihmal spali. Spali smo večidel in veliko jih še spi dušno spanje in to je nevarno. Kdor spi, za se ne ve; kdor spi, ima oči zadržane, da nič ne vidi in ne ve, kaj se okrog njega in z njim godi; kdor spi, se rad v sanjah zgubi, in v sanjah to za res ima, kar se njegovi duši predstavlja; kdor spi, nič ne dela, tudi delati nič ne more. Temu je podobno dušno spanje, kedaj pa duša spi? kedar za se ne ve, t. j. kedar se človek ne spominja več, da ima neumerjočo dušo, vstvarjeno po božji podobi, poklicano k nebeški gostiji. Duša spi, kedar človek tje v en dan živi, le po posvetnem blagu, po posvetnih veselicah hrepeni, kakor da bi bil le zato na svetu, da je in pije in se razveseljuje; duša spi, kedar se človek nič ne potrudi za nebeško kraljestvo in si ne nabira zakladov za večnost, kedar noče videti to, kar mu je v pravo in večno srečo; duša spi, kedar človek misli, da bodo minljive reči tega sveta večno terpele in le v njih svojo srečo išče.

Takih spavcev, o koliko jih je na svetu? Koliko je lakomnežev po svetu, katerim je denar njih Bog? Denar, to je njih edina sreča, edino veselje, edino poželenje. Ali se mar ti kedaj spomni svoje duše? ali mar kaj vprašajo za nebese? Da le blago morejo spravljati, denar dobiti, naj bo že po pravici ali krivici, vse drugo jih ne skerbi. Da s svojo lakomnostjo druge na beraško palico pripravijo, da jih sto in sto sirot in ubogih, ktere odirajo in stiskajo, kolne, vse to jih ne peče. — Ti lakomneži spijo na duši, ker v minljivem blagu svojo srečo iščejo, prave sreče pa ne vidijo. Koliko je razuzdancev po svetu, kateri le pregrešnemu in poželjivemu mesu služijo! Pregrešno, nečisto veselje za edino srečo imajo in druge ne poznajo, je tudi ne iščejo. Da bi svoje poželjivosti vstregli, zapeljujejo in morijo nedolžnost, podirajo mir in zastopnost po hišah in družinah, zapeljanim sramoto, terpljenje in uboštvo nakopajo, zakonsko ljubezen, mir in zvestobo podkopujejo. Ali niso taki razuzdanci spijoči na duši. Spijoči so, ker za se t. j. za pravo čast neumerjoče duše ne vejo in njih prave sreče nočejo spoznati. — Koliko je prevzetnežev po svetu, ki svojo čast le iščejo v lepi obleki,

v zali postavi, v praznih, nečimernih rečeh; koliko je požrešnih, katerim je po besedah sv. aposteljna trebih njih Bog. Da le oni dobro jejo in pijo, naj njih družina strada kakor hoče; da bi le životu stregli, zamujajo božjo službo in druge dobre dela, v pijanosti svojo pamet zapivljajo in žaliijo Boga in ljudi. Kaj delajo? oni spijo na duši!

O koliko je tacihi zaspancev po svetu! Vsi, ki so mlačni in nemarni za dušno srečo in zveličanje se morajo njim prištevati. Njim vsem gre beseda sv. aposteljna v danešnjem branju: „ura je že, da vstanemo od spanja.“ Kaj pa je nam storiti ako hočemo vstati od spanja?

Storiti moramo to, kar stori vsak človek, kedar vstaja.

a) Kdor vstaja, odpre oči dnevni svetlobi; mi pa moramo odpreti naše dušne oči svetlobi sv. vere. „Noč je prešla, dan se je približal“, pravi sv. apostelj. Minula je za nas noč neverstva in krivoverstva, v kateri jih blodi tisuč in tisuč. V pravi zveličanski cerkvi smo rojeni, s pravim kerstom smo kerščeni, v pravi Kristusovi veri so nas podučevali dobri stariši in učeniki v šoli in v cerkvi; kako pa je sedaj z našim spoznanjem. Oh žalibog! da bo marsikteri moral obstati, da od svoje vere ne več, kakor takrat, ko je gnado sv. kersta prijel. Ali verjemite, da je še veliko kristjanov, ki ne vejo, kaj je presv. Trojica? Odprite dušne oči svetlobi sv. vere in vstanite; kar ste dosihmal zamudili po lenobi in nemarnosti, glejte da popravite skoz zvesto in pobožno poslušanje naukovi sv. katolijske cerkve. „Izbudi se, ki spiš in Kristus te bo razsvetlil.“

b) Kdor vstane, pusti prazne sanje in nastopi djansko življenje; in tudi mi pustimo sanje, s katerimi sami sebe goljufamo in slepimo. Do sedaj smo grehe in pregrehe sami sebi prikrivali, to je storila sebičnost; svoje grehe smo izgovarjali in zagovarjali sami pred seboj; kolikokrat smo si rekali da ta ali ta greh ni tako hud, kolikokrat smo se zanašali na božjo miloserčnost; kar smo dobrega storili, smo povekševali in kar smo zamujali, smo se zanašali, da bomo poznej ali na stare dni popravljali. Glejte to so sanjarije, s katerimi sami sebe goljufamo in slepimo. Pravični sodnik ne bo vprašal kako mislimo ali kako sami sebe sodimo, sodil bo nas po djanji, kar in kakoršni smo. Vstanimo in pustimo te goljufive sanje!

c) Kdor vstane, stopi na svoje noge in hodi; vstanimo iz dušnega spanja in storimo tudi mi tako. Ne zanašajmo se, da bomo že zategadelj zveličani, ker je Jezus terpel in umerl za nas na sv. križu, ali pa, da smo v družbi pravovernih kristjanov, ali pa, da drugi za nas molijo. Kdor se na to zanaša, podoben je človeku, ki na postelji obleži in vendar hoče na svoj cilj priti. Stopiti moramo na lastne noge in se truditi za nebeško kraljestvo. „Vera brez dobrih del je mertva.“ in ne tisti, ki pravi Gospod, Gospod, pojde v nebeško kraljestvo ampak le-ta, ki stori voljo božjo in spolnuje zapovedi.“ Ni dosti, da smo po Kristusu odrešeni, mi moramo tudi

odrešenja vredne se storiti; ni dosti, da smo le udje katoliške cerkve, skerbimo, da bomo tudi sveti udje svete cerkve; hočemo priti med družbo izvoljenih, dokler smo še na svetu, pripravljajmo jim veselje po resnični pokori. Vstanimo in stopimo na svoje noge, skerbimo za krono nebeško.

d) Kdor vstane, ne sme več v lenobi pohajati, ampak urno se prijeti dobrega dela. Pohajači so tisti kristjani, ki mislijo, da so dosti že storili, če se varujejo težkih pregreh, in drugim ne dajajo pohujšanja ali slabih izgledov. To je vse lepo in prav, zraven pa ne smejo zamuditi nobene priložnosti, ja le skerbno jo moramo iskati, kjer bi mogli služiti Kristusu in njegovi cerkvi; kjer bi mogli kaj storiti za čast božjo z našimi dušnimi ali telesnimi darimi in nabirati si zaklade dobrih del za dan sodbe. Vstanimo torej iz dušnega spanja in ne hodimo v lenobi in zanikernosti, ampak urno se poprimimo dobrih del!

Kaj pa je nam še storiti? To nas uči apostelj Pavelj dalje v današnjem branju: „Verzimo od sebe dela temote in oblecimo orožje svetlobe.“ Ktere so dela temote, ki jih nam apostelj veli, od sebe vreči, in ktero je orožje svetlobe?

Dela temote so tiste dela, ktere ljubijo noč in temoto in se bojé dnevne svetlobe, ki se najraji na skrivnem, v nočni temoti godijo; dela teme se pravijo, ker jih doprinašajo le ljudi ki so slepi na duši in od Boga in božje gnade zapuščeni; dela temote se imenujejo, ker smo v nje od huđega duha napeljani, in ker bo njih plačilo večna temota. Apostelj sam nam očita te dela: „Kakor po dnevu hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevoščljivosti.“ Požrešnost, pijanost, nečistost, nesramnost, jeza, kreg, nevoščljivost, to so po nauku apostoljskem dela temote, ki jih moramo od sebe vreči.

Najpred verzimo od sebe požrešnost in pijanost, ker ste dve veliki pregrehi, ki božjo postavo in red spreveržete. Bog hoče, da bi človek več za svojo dušo skerbel, kakor za truplo; požrešneš in pijanec pa le na telesne potrebe mislita in še za truplo slabo skerbata. Bog hoče, da bi darove božje zmerno in hvaležno vživali, požrešneš in pijanec jih vživata nezumno in nehvaležno; v požrešnosti in pijanosti tiči veliko drugih pregreh. Verzimo od sebe nečistost in nesramnost, tudi te ste dela temote. Naše truplo je tempelj sv. Duha; nečistost in nesramnost ga pa spremenita v berlog peklenškega duha, zatorej ni več sovražnice našim dušam, kot te dve pregrehi; kar dobri starši, kar človek sam skoz leta in leta v svoji duši dobrega nabere, nečistost in nesramnost ga ob enem vsega oropate.

Nečistost in nesramnost so dela temote; pred so se jih ljudje sramovali, današnji svet jih pa skoraj več za greh nima ja se jih že clo hvali; zakaj tako? zato, ker je že huđi duh, duh temote črez nje preveč oblasti dobil. — Verzimo od sebe tudi kreg in ne-

voščljivost, ki sta otroka napuha. Božja volja je, da bi bil mir med ljudmi in lepa ljubezen in ljuba zastopnost, da bi eden drugemu vse dobro želeli in storili. Hudobni ljudje pa sovraštva napravljajo, jezo v srcih nosijo, razžaljenja nočejo odpustiti, drugim za vse zavidajo in z vsakim človekom v prepiru in v večnem kregu in jezi živijo. To so hudobni ljudje in pravi otroci hudega duha, ki je tudi prvima človekoma zavidal srečo, ki sta jo vživala v lepi zastopnosti z Bogom, kateri namesto ljubezni le večno sovraštvo v svojem srcu ima. Verzite preč od sebe kreg in nevoščljivost, kakor nas uči apostelj, te dela temote; imejmo ljubezen, mir in zastopnost med seboj, tako bomo otroci božji, ki je večna ljubezen. „Oblecimo orožje svetlobe, kakor po dnevu pošteno hodimo.“ Ne hodimo, ne živimo, kakor otroci temote in peklenskega duha, ki je gospodar temote, ampak hodimo in živimo, kakor otroci svetlobe; naša večna svetloba pa je Jezus Kristus, t. j. živimo, kakor je Jezus nas učil, in kakor je sam živel nam v izgled. Jezus je naša prava luč, ki je prišla na ta svet, pregnat temoto. In orožje svetlobe, ktero moramo obleči, ta je kerščanska pravičnost. Dela kerščanske pravice so najlepša obleka za naše duše; kakor greh dušo oropa, jo kerščanska pravičnost bogato stori. Blagor duši, ki polna dobrih del pojde pred sodnika; lahko bo ostala pri sodbi, bogato bo njeno plačilo. Kerščanska pravičnost je orožje svetlobe; molitev, post in ubogajme dajanje so dobra dela, s kterimi se moramo vojskovati zoper hudiča, svet in naše pregrešno meso, le z njimi bomo premagali. Dela kerščanske pravičnosti nas ženejo naprej na stermem potu k zveličanju, ona nam odprejo, razširjajo ozke vrata, ona so nam tisti zaklad, katerega tatje ne ukradejo in molji ne snejo; zato rej oblecimo orožje svetlobe, kerščansko pravičnost. Oblecite Gospoda Jezusa Kristusa, prejmite darove in gnade, ki jih nam Jezus ponuja v svojih svetih zakramentih, postanimo njemu podobni v duhu in v zunanjem življenju.

Sklep.

Razložil sem vam besede sv. aposteljna Pavlja, ki ste jih slišali v današnjem branju. Te besede apostoljske so kakor mogočna trobenta, ki nas zbujajo iz spanja in kliče k delavnosti. Vsako prvo adventno nedeljo se nam te besede berô in nas opominjajo, kako imamo obhajati ta sveti čas, in kako imamo svoje duše pripravljati na prihod našega Odrešenika. Za letošnji advent so pa posebno pomenljive; obhajamo sveto leto! Kako bomo deležni postali teh gnad in odpustkov, ki se nam ponujajo? Bratje sestre! drugače ne, kakor s tem, da si k srcu vzamemo besede sv. aposteljna. Vstati moramo iz dušnega spanja, noč je prešla in dan se približal. Verzimo od sebe dela teme: požrešnost, pijanost, nečistost, nesramnost, kreg, in nevoščljivost; oblecimo orožje svetlobe, kerščansko pravičnost,

Jezusa Kristusa. K nam hoče priti, pripravimo mu pot, pripravimo mu svoje serca, k nam hoče priti in drugega od nas ne tirja, kakor čisto ali vsaj zgrevano in spokorjeno serce. Pustimo pregrehe, vernimo se k njemu, ktereга smo tolikokrat in tako hudo razžalili. Vse nam odpusti, da se le zgrevano k njemu obrnemo. Bog daj, da bi tudi za nas resnične bile besede: da je naše zveličanje bližje kakor takrat ko smo verni postali. Amen.

Pridiga za god neomadeževanega spočetja device Marije.

(Našega življenja različni sad. Gov. F. R.)

„Poslušajte nauk in bodite modri in nikar ga ne zametujte.“ (Sap. 8.)

V v o d.

Megle se napravljajo iz morja soparov, iz njega se vzdigajo in plavajo nad njim; vendar grenkosti in soli morja ne jemljejo na se. Tako je tudi devica Marija prirastla iz grešnega človeškega rodu, vendar grešnosti in spačenosti svetnih ljudi ni vzela na se. Po posebni previdnosti božji je bila ona izvzeta od izvirnega greha, pa obvarovala se je tudi vsakega grešnega madeža. Spomin na ta čudež milosti božje obhajamo danes, ko na god neomadežanega spočetja device Marije.

Kristjani! Marija je v svojem življenji prinesla zlahten sad najlepših čednosti, zato je Bogu toliko dopadla, da jo je svojemu Sinu za mater izvolil. Kako pa mi živimo, kakošen je pa našega življenja sad? Če smo odkritega serca, moramo priznati, da dostikrat ne živimo prav. Zatorej „poslušajte nauk in bodite modri in nikar ga ne zametujte“ temuč vzemite si ga k sercu in živite po njem. V čast prečisti Devici hočem začeti, poslušajte me!

Razlaga.

1. Prerok Izaija pravi, da je Gospod Bog napravil sebi vinograd in s plotom obdal, in pobral je iz njega kamena, in ga je obsadil zlahtnim grozđjem. Postavil je v njem tiskalnico (prešo) in sredi njega hišo, pa je čakal, da bi prinesel sladko grozđje, pa je prinesel grenek sad. In Bog pravi: Zdaj sodite vi prebivalci Jeruzalema in Judeje med menoj in mojim vinogradom. Kaj je še, kar bi imel storiti s svojim vinogradom, pa mu nisem storil, in zakaj

sem čakal, da bi prinesel sladko grozdje, pa zakaj je prinesel grenek sad? — Poglejmo pomen tega. Kristjani! ta povest sv. pisma je neka prilika, in ima še za nas lep pomen, čeravno je bila le Judom rečena. Bog je vstvaril našo dušo, in v sv. kerstu jo je bolj obogatil ter olepšal, kakor najlepši vinograd. Obdal je našo dušo s plotom božjih nauk in zapoved; pobral je iz nje kamenje izvirnega greha, in obsadil jo je z žlahtnim grozdom milosti božje. Postavil je pred našo dušo še sv. nebesa ko plačilo za pobožne, in zdaj Bog čaka, da bi človek prinesel dober sad pobožnega življenja: svetost, nedolžnost, poštenost, pokornost, delavnost, ljubezen do Boga in bližnjega. Kaj pa človek stori?

2. Iz lepega cvetja mladih dni pri mojih in ženah sadja pobožnosti ni. Marsiktera deklica je bila v mladosti kakor angeljce vsa pobožna in nedolžna, rada je molila in rada ubogala ter lepo se učila. Ko je pa večja postala, ni več nobeno oblačilo jej košato zadosti, rada bi imela zlato na perstu in zlato v ušesih, za moškimi gleda, je rada štimana in hvaljena; hodi na ples in pride še le pozno na dom. In kmalo zgubi svojo nedolžnost in svoje dobro ime; svojo sramoto nosi in vozi po svetu seboj; devica je padla, je zapeljana. Pričakovati je bilo lepo grozdje, in glejte grenek sad; ta sad je červiv kakor piškavo jabelko, ki je od zunaj še lepo rundeče, od znotraj pa polno smeti in nesnage. — Nekteri mladenec je bil v mladosti svojim staršem veselje in angeljem prijatelj, tako lepo se je obnašal. Ko je pa veči postal, ni več maral veliko za starše, skrivaj pred njimi je hodil v družbo vaskih fantinov. Navadil se je ponočevati, kleti, rotiti se, klafati, v ves hoditi; že ves nesramen je v svojem govorjenji in djanji, da ni zraven njega biti. Pričakovali smo lepo grozdje, in glejte grenek sad; ta sad je gnjiti začel, in razširja daleč okoli sebe svoj smrad. — Nekteri mož je bil v začetku svojega zakona prav zastopen in priden gospodar, dober oče svojim otrokom, in prijazen do žene; prav dobro jima je bilo. Pa začel je v taberno hoditi bolj in bolj pogosto, tam je zaostajal delj in delj časa, začel je popijati in postal je pijanec. Navadil se je tudi pri kvartah posedati, in tako zaigrava in zapiva, kar ima; žena in otroci pa silo terpé. Čakala je žena na sladko grozdje, in glejte grenek sad; ta sad se suši, zmiraj ga žeja, in ž njim se suši tudi njegovo premoženje, dokler mošnja ne bo vsa prazna in suha. Nekaj enacega bi se dalo tudi o nekterih ženah reči. — Še je veliko ljudi, kateri ne storijo veliko hudega pa tudi veliko dobrega ne, to so mlačneži. Oni sicer delajo, pa se varujejo, da ne bi se pretegnili. Oni sicer molijo in v cerkev hodijo, ker je taka navada, pa v cerkvi radi spiyo, vse jim je predolgo in preveč dolgočasno. Duhovnih reči se jim studi, in oni ne marajo za nje: v mladosti so pa bili vsi goreči za božjo službo in vsi vneti za pobožno življenje. Pričakoval bi človek pridno sladko grozdje, in glejte grenek sad; ta sad dozorel ni, zatoorej nima v sebi

nobene moči. Taki so mlačni ljudje, o teh pa pravi Zveličar: „Ker nisi ne topel ne merzel, zato te hočem pluniti iz svojih ust!“

3. Kristjani! vi vidite toraj, da ima Bog v vinogradu naših serc veliko grenkega sadu; pa kaj bo storil Bog, če ne najde v nas dobrega sadu pobožnosti? Izaija pravi v svojej priliki; da je rekel Gospod Bog: Zdaj vam hočem naznaniti, kaj bom storil z vinogradom svojim. Njegovo ograjo bom pobral in obropan bo; njegovo zidovje hočem podreti in bo poteptan; on bo zapuščen in ne bo obkopovan in ne obrezovan; in koprive in ternje bo zraslo po njem; in meglam bom ukazal, da naj dežja ne bojo dajale na njega. Zakaj jes sem pričakoval pravičnost, in glej hudobija; pričakoval sem pravico, in glej vpitje (prebiva v njem.)

Kristjani! tudi to je v podobi povedano, in nam kaže, kaj bo storil Bog s tako dušo, ktera dobrega sadu pobožnosti ne prinese. Ona zgubi milost božjo, da Bogu več ne dopade, ne dozori za sveta nebesa. Bog jej odtegne svojo pomoč, z lastnimi močmi pa le dalje in dalje od Boga zajde, da je vsa suha in dobrih del prazna. Duša taka postane od Boga vsa zapuščena in hude strasti sedejo v njo, da tako postane vsa červiva in gnjiti začne. Zares prav razdert in posut vinograd je duša; ki je Boga zapustila in dobro delati prenehala. Varujmo se takega stanu, in skerb si vzemimo, da bomo zmiraj podobni dobremu vinogradu Gospodovemu, ki prinaša obilo sladkega sadu svete pobožnosti.

Sklep.

Kerščanske duše! Za izgled vam bodi devica Marija, ktera je bila brez madeža spočeta, in to je bilo za njo posebna milost božja. Ona je pa tudi vse dni svojega življenja živela sveto in čisto ter nedolžno; in to je bilo njeno lepo zasluženje, njen dober sad. Zategavoljo je božjemu Sinu toliko dopadla, da je izvolil jo sebi za mater. — Kristjani! lepa in sveta je duša v nedolžnosti svoje; primerjati se daje žlahtnemu grozdju. Hude in gerde so pa zmote, kedar človek Boga zapusti; njegova dela so grenek sad. Še bolj grenko bo pa takošnjih plačilo, zakaj vekomaj zaverženi bojo. Da pa ne bomo zaverženi, in da Boga počastimo in Marijo razveselimo, prinesimo dober sad pobožnosti. Amen.

Pridiga za II. adventno nedeljo.

(O zaderžanju nasproti slabim vzgledom.)

„Blagor njemu, ki se nad menoj ne bo pohujšal.“
(Mat. 11, 6.)

V v o d.

Janez Kerstnik, ta sveti in veliki prerok, o katerem sam Zveličar pravi, da ga ni mati rodila večjega od njega, bil je od grozovitega Herodeža v globoko ječo veržen. Njegovi učenci so ga pogostoma obiskovali in mu pripovedovali, koliko čudežev da Jezus dela in kako lepo da ljudstvo uči. Le to jim ni šlo v glavo, kako da Jezus, Odrešenik vseh ljudi, svojega najboljšega prijatelja po nedolžnem v železji zdihovati pusti; torej so že začeli v svojem srcu dvomiti, je li on v resnici obljubljeni Mesija, ki bo človeški rod grehov rešil in ga spet večnega življenja deležnega storil. Da bi jim Janez to zmoto in krivo misel iz glave izbil, pošlje jih kakor skerben oče, k Jezusu, naj bi jih on prepričal, da je zares božji Sin in da je njegova vera sveta in božja.

Ko Janezovi učenci k Jezusu pridejo, bil je ravno od veliko grešnikov in bolnikov obdan; od vseh krajev so se phali k njemu ljudje bledi in vpadeni od britkosti in bolezni, drugi so pred njegovimi nogami ležali, polni zaupanja v njegovo prijazno obličje gledali in od njega tolažbo in pomoč v svojih težavah pričakovali. Učenci ga blizo tako-le nagovorijo: „Janez Kerstnik nas k tebi pošilja, da bi te vprašali, ali si ti tisti, kterega so preroki obetali in pobožni kralji želeli, ali naj drugega čakamo?“ Jezus jim noče naravnost odgovoriti, temuč tolaži, ozdravlja in vsakoverstne dobrote deli okolistoječim. Tu-le postavim je slep mož, ki še nikoli ni videl čistega solnea in druge lepote sveta, a on ga le pogleda, pa slepec spregleda; tam le je gluhi človek, ki še nikoli ni slišal ptičic prepevati, a on mu pomigne in slišal je; pred njegovimi nogami leži kruljev človek, ki še ni nikoli na lastne noge stopil a on ga nagovori in kruljev je zdrav in vesel Boga hvali; od daleč prosi gobav usmiljenja, Jezus svojo roko stegne, in gobav je čist in vesel svojega zdravja. Zdaj še le Jezus učencem Janezovim govori in reče: „Pojdite in povejte Janezu, kar ste videli in slišali. Slepí gledajo, kruljevi hodijo, gobavi se očiščujejo, gluhi slišijo, mertvi vstajajo in ubogim se evangelje oznanuje. Blagor njemu, ki se ne bo nad menoj pohujšal.“

Ljubi moji! te zadnje besede slobodno danes jes tudi vam rečem: „Blagor vam, ki se ne bote pohujšali“; ker dandanes je veliko zapeljivcev, dosti slabih zgledov, kterih se morate ogibati in ne

od njih pohujšati. Da bote pa to ložej storili, hočem vas danes podučiti, kako se imate nasproti slabim zgledom svojih bližnjih zadržati. Poslušajte me!

Razlaga.

Povsod se znajde zadosti ljudi, ki po svoji volji živijo, v zunajni lepoti, v nečimerni obleki in posvetni noši svoje poštenje iščejo, božje in človeške zapovedi v nemar puščajo in s svojo močjo v svoje pogubljenje hitijo, zraven sebe pa še svojega bližnjega nesrečnega storiti želijo. Srečen torej tisti, ki se ne da zapeljati, ampak njih slabe zglede k svojemu pridu obrača. To bomo tudi mi storili, če si prizadevamo.

1. na slabih zgledih drugih ljudi gerdobo in gnjusobo greha prav spoznati; saj je to tudi vzrok, zakaj da modri Stvarnik nebes in zemlje pripušča, da pšenica in osat vkup raseta, ali da brez podobe govorim, da hudobni in pravični vkup živijo.

Ko bi nam kdo gerdobo in gnjusobo greha še s tako gerdimi barvami namalal in vas zraven pred grehom še tako svaril, vendar takega studa do greha ne bi dobili, kakor ga bote imeli, če gerdobo greha nad človekom samim vidite. Ko bi se jes še tako trudil, da bi vas prepričal, kako velik greh je jeza, vendar se ne bote varovali te pregrehe, kakor če bote sami prav serditega človeka videli; če bote videli, kako strastno mu oči izpod čela stojijo, kako se mu čelo gerbanči in lasje mu po koncu vstajajo, lice postaja zdaj rudeče, zdaj blede, zdaj začrnelo, jezik se mu zapleta, z zobmi škriplje, udje se mu tresejo, serce v njem žolč kuha, vpije in vsakega zgrabi, ki se mu približa; če bote zraven pomislili, koliko se jih je na jezo napivši smertno zbolelo in umerlo, koliko prepirov, koliko pobojev in morije je že iz jeze prišlo, tedaj bote gotovo vso svojo moč zbrali, da bote to nevarno pregreho iz serca izkoreninili.

Ako bote videli pijanca, ki se v svoji pijanosti po poti semtertje maja, kakor terst v vetru; od kterega ni drugo slišati, kakor nesramne in gerde besede, ki ženo in otroke nesrečne naredi, svojo pamet zapije in se pod neumno živino poniža, kdor enega takega pijanca vidi, pravim, in ne sovraži pijanosti, ta ne bo opustil te pregrehe, ko bi Kristus sam v človeški podobi na zemljo prišel, pred-nj pokleknil in ga s sklenenimi rokami prosil, naj se pobiljša. Zavoljo tega tudi večidel pijancev nesrečno smert stori. Pijanec gre sicer k spovedi, pri vsaki spovedi pobiljšanje obljubi in tudi odveze svojih grehov zadobi, ali ravno zavoljo odveze postane oslepljen ter se nikoli resnično ne pobiljša. Bote pa morebiti mislili: saj ima sleherni spovednik oblast, grehov me odvezati. Da, slehernemu spovedniku je Kristus rekel: Kar boš na zemlji odvezal, bode tudi v nebesih odvezano, ali to velja le od vrednega spokorjenca, od ske-

sanega in potertega serca, ne pa od nevrednega; zakaj ni zastoj zraven pristavil: Kar pa ne bote odvezali, tudi v nebesih ne bo odvezano. Ako si tedaj spovednik ne dajo muje, da bi se prepričali, ali si vreden odveze ali ne, ampak te brez vsega pomislika odvežejo, bode Bog — sv. Avguštin je moja priča — tebe in spovednika kaznoval.

2. Kazni, grehom odločene, naj nas strašijo, da se ne bomo pustili od slabih zgledov drugih zapeljati. Nekatere pregrehe nas močno v greh vlečejo, nam veliko veselja, bogastva, imenitnosti in Bog ve kaj vse obetajo; veliko ljudi se da od teh obljub oslepiti, od njih zapeljivega glasa zmotiti in se ne zavejo pred, dokler se v nesrečni jami pogubljenja ne znajdejo.

Da se mi ne bodemo od greha nikoli zapeljati dali, poglejmo zdaj kazni, ktere že na tem svetu grešnika zadenejo. Tudi sv. Pavelj je Korinčanom kazen pred oči postavil, da bi jih nečistosti obvaroval: rekel je: „Nikar ne delajte nečistosti, kakor nekteri Izraeljci, zakaj Bog jih je zavoljo tega greha v enem dnevu tri in dvajset tisuč z naglo smertjo kaznoval“ (I. Kor. 10, 8.) Če pogledate nesramnega, zapeljanega mladenča, ki izgleda, kakor v cvetji posušeno drevo, ki okoli lazi, kakor živa smert, in nobenemu poštemu človeku ne upa v oči pogledati, — če vidite, kako strašno se greh nečistosti nad nesramnimi vlačugami maščuje, kako nekatere izmed njih v najboljših letih zvenejo, kako druge znamenja svoje pregrehe na svojem obrazu vtisnjene nosijo, kako druge v bolnišnicah pri živem truplu gnijejo, in v neizrečenih bolečinah uro in dan preklinjajo, ko so se v ta greh zapeljati pustile; — če vidite zapravljičca, ki je svoje blago in premoženje v oštariji, pri igri ali še na bolj gerd način zapravlil ter tako rekoč z obema rokama proč metal, zdaj pa ves raztergan pred vratmi svojega bližnjega kruha prositi mora, preklinjan od svojih, ktere je na beraško palico spravil, — o tedaj si vendar take žalostne zglede k sercu vzemite in pomislite, da so vse te kazni še nič proti uni, ki jih na unem svetu čaka; naredite terden sklep, zmiraj čednost in bogaboječnost ljubiti, in zraven tudi Boga za pomoč in milost prositi. Če vas greh še tako vabi in vam še lepše obljube dela, pogledjte na take nesrečne ljudi, spoznajte, kako zapeljiva in goljufiva je pregrešnost, kako kratko je veselje, ktero ona da, kako slabo je plačilo, ktereга ona podeli, in kako neizrečena je nesreča, v ktero ona svoje prijatelje brez vsega rešenja pahne.

3. Slabi zgledi drugih ljudi nam tudi to resnico oznanujejo: Čujte in imejte skerb za vašo pobožnost, da se ne bote pustili v greh zapeljati. Mi vsi občutimo, kakor že sv. apostelj Pavelj pravi, da naše meso neče vselej pameti in božji zapovedi pokorno biti, če nas pa še od zunaj slabi

zgledi v greh napeljujejo, tedaj moramo vso skerb imeti, da se greha ovarujemo.

Pri kakošni bolezni sleherni človek skerbi, kako bi svoje zdravje ohranil; vse sorte zdravila in pripomočke si pripravi, da bi se strašnega strupa ovaroval, in kolikor more se ogiblje ljudi in krajev, katerih se je bolezen že prijala. Glejte, če mi za zdravje našega trupla tako skerbimo, koliko bolj še moramo skrbeti za zdravje naše duše, ki je neumerjoča in po božji podobi stvarjena. Mesti Sodoma in Gomora ste bile tako pregrešni, da Bog deset pravičnih ni mogel ondi najti, in vendar je pobožni Lot svoje serce čisto ohranil in se ni pustil v greh zapeljati. Tobija, čeravno silno mlad, se vendar od svojih slabih tovaršev ni pustil zapeljati, in ko so vsi zlata teleta kot bogove molili, zapustil je on družbo svojih tovaršev in je pravega Boga častil in molil.

Ravno tako moramo tudi mi storiti; ko bi ves svet hudoben postal, ko bi naši starši, bratje in sestre pot zveličanja zapustili, ostanimi mi Bogu zvesti. In da bomo to lažje storili, varujmo se tudi majhnega greha. Majhen in tih je studenček, kedar iz hriba priteče, sčasoma pa se v veliko, derečo vodo narase, tako, mi iz majhnih v največje pregrehe zabredemo. Kakor hitro slabe misli in hudo poželenje v našem sercu nastanejo, slovo jim dajmo, izkoreninimo jih, zakaj če tega ne storimo, bomo kmalu pod težko butaro velikih pregreh vzdihovali. Perva stopinja v greh se težko in s strahom zgodi, vest človeka peče in mu nobenega mira ne da; ložja je druga stopinja, pri tretji pa se že malokdo za glas zmeni. Zato pravi sv. pismo: „Kdor Boga ljubi, ga tudi v najmanjših rečeh ne razžali.“ Amen.

Pridiga za III. adventno nedeljo.

(Bog je povsod pričujoč; gov. J. A—st.)

„V sredi med vami pa stoji, ki ga vi ne poznate.“

V v o d.

Ko bi vas vprašal, ljubi poslušalci! ktero oko najostrejši vidi, bi mu odgovorili: med pticami ima postojna najostrejši oči, tako močne so, da še solnčne žarke prenese, postojna zamore vanje gledati; med živalimi je ris ali bistrovid, kateri najdaljnje kraje more ogledati. Res, kaj dobre oči so te: ali vem še za boljše oči.

Med ljudmi je imel cesar Avgust tako ojster pogled, da se ga je vsak prestrašil, ko ga je resnobno pogledal; ravno takih do-

brih oči, tako ostrega pogleda, je bil cesar Tiberij, od njega pripovedujejo, da je clo pri temi zamogel kaj brati ali pisati. Res dobre oči; pa vem še za boljši oči.

Od Strabona se bere v zgodovini, da je v vojski iz neke višave na več milj daleč barke seštel, koliko jih je iz tistega kraja odrinilo v vojsko; oči res dobre; pa vem še zaboljši oči.

Sv. Ambrož, Milanski škof, je videl, kdaj da je sv. Martin v mestu Turon umerl, in je naznanil njegovo smert; oči res ostre in dobre; ali vem še za boljši oči.

Sv. Anton Padvanski, sv. Filip Nerian, sv. Katarina Sienska in več drugih je bilo, ki so najskrivnejši reči serca brez vekšavnega stekla ali perspektiva ugledali. Zares oči dobre in ostre: ali jes vem še za boljši oči, vem za oči, katerim ni nič prikritega; noben oblak, nobena tema, nobeno zidovje, noben še tako daljni kraj, noben še tako skrit kraj jih ne more ogoljufati, da bi ne videle, kaj se godi, ja nobene reči ni, da bi jih mogla omotiti, da bi ne vidile. In ktere so te oči? Poslušajte Pridigarja: „Oči Gospodove so ostrejši, kakor solnce, one so, ki previdijo vse pota človekove, ki pregledujejo vse strašne globočine. Zatorej, ljubi moji poslušalci, sem danes sklenil, vam to resnico, od pogleda božjega, kateri vse pregleduje, pred oči postaviti, h komu so me ravno besede sv. evangelija napeljale: „V sredi med vami pa stoji, ki ga vi ne poznate,“ t. j. jes bom govoril od očesa Božjega, ktero vse vidi, kar se v nas in zunaj nas godi. Ta resnica človeka odvrta od hudega, in ga priganja Bogu služiti.

I. del.

Božje oko je ostro, vse predere in vidi, to se pravi, Bog je povsod pričujoč, vse vidi in ve, kaj se godi. On vidi notri v naše serce, kaj mislimo, kaj v svojem sercu nosimo. On ve za vse preteklo, ve za vse prihodno, ve vse sedajno, torej je ni reči, ga ni najmanjšega zdihljeja našega serca, za ktereга bi on ne vedel. Od te resnice se že po svoji lastni pameti prepričati zamoremo, kakor tudi iz zgodb in besedi sv. pisma.

1. Naša pamet že nam pravi, da stvarnik ohranik svoje delo pozna, in ve, kakšno je. Bog je pa Stvarnik celega sveta, on torej vse pozna. In ker je on stvaril serce vsakega človeka, mu tudi ni vstani nič prikritega biti, kar mislimo, čutimo in imamo v svojem sercu.

Na dalje nam pamet tudi pove: da tisti, kateri je na kakem kraju pričujoč, tudi ve, kaj se na tistem kraju godi. Bog je povsod pričujoč, nič se ne more pred njegovim očesom zakriti, ampak vse je razvidno, očitno njegovem očesu. Zato kralj David prepeva v 138. psalmu:

7. „Kam pojdem pred tvojim duhom? in kam pobežim pred tvojim obličjem?“

8. Ako bi šel v nebo, si ti ondi; ako bi se podal v pekel, si tukaj.

9. Ako bi vzel zarjine perute, in bi prebival na kraji morja:

10. bi me tudi tje peljala tvoja roka, in me držala tvoja desnica.

11. In ko bi rekel: Morebiti me bo tema pokrila; tudi noč bi mi bila luč v mojih sladnostih;

12. ker tema ni pred teboj temna, in noč je svetla kakor dan; tema je njemu kakor luč. (Ps. 128, 7—12.) — Bog je v najglobokejših globočinah, kakor tudi v najvišjih visočinah, zato se njegovemu očesu ni more nobeden prikriti.

Ravno tako naša pamet lahko zapopade, da pri Bogu, kateri je vselej bil, je in bo, je vse pretečeno, kakor prihodno ravno to, kakor kar se zdaj godi.

Po tem takem se pač vsem tistim, kateri niso po sercu, po notranjem bogaboječi, kateri v sercu vse sorte hudobne sklepe delajo, katerih serca so polne nesramnih misel in želja, prešestvanja, nevoščljivosti, sovraštva, — vsem takim se zamorejo reči besede danesnjega evangelja: V sredi vašega serca je eden, ki vse vidi, kar se v njem godi, in vi ga ne poznate; zakaj ko bi ga poznali, bi vaše serce ne bilo sedež, motovilo pregreh.

2. Božje oko je ostro, in vse predere in vidi, vse razsveti, vse kraje, vse teme, oblake in zidovja. Ali ni videlo božje oko berž greha, ki sta ga Adam in Eva na tihoma v paradižu storila? — Ali ni videlo precej umorstva, ki ga je hudobni Kajn nad svojim nedolžnim bratom Abeljnom doprinesel? — Ali ni videlo ob času vesoljnega potopa, da so vsi ljudje, razun Noeta in njegove družine, hudobni bili? — Ali ni videlo prevzetnih misel zidarjev, ki so Babilonski turn zidali? — Ali ni videlo sovražnih naklepov, skritih misel, ki jih je Savelj imel do Davida, in ga je iskal ubiti? — Ali božje oko ni videlo pobožnih serc Abrahama, Egiptovskega Jožefa, Danijela, čiste Suzane itd.? — Božjim očem bile so najdaljnje prihodne reči odkrite, zakaj on jih je po svojem preroku prerokoval, in ravno ta prerokovanja so se natanjko spolnile nad Jezusom in njegovo sveto cerkevjo. Pač po pravici torej Bog vpraša Izraeljce po preroku Jeremiju (23, 23.): „Meniš li, da sem jes Bog le v bližnjavi, in ne tudi v daljavi?“ Pa jes bi ne mogel h koncu priti, ko bi vam še dalje skazoval to resnico: da Bogu je vse znano, da on vse vidi. Ob kratkem le opomnim besedi Jezusovih, ki jih je govoril: „Vaš Oče v nebesih ve za vse, kar potrebujete.“ O pač se torej zamorejo reči terdovratnim grešnikom besede danesnjega sv. evangelja: V sredi med vami je eden, ki ga vi ne poznate. Ja v sredi med nami je eden, to je: Bog, ki vse vidi. Kako spod-

budljiva je ta misel za nas, vselej in na vsakem kraju greha se varovati, in svoje serce zmiraj čisto, nedolžno ohraniti.

II. del.

Ako oko gospodarja in gospodinje zamore hlapce in dekle k večji pridnosti spodbuditi, ako se učenec vpričo učenika že boji, kaj nespodobnega storiti: kaki sveti strah pred vsakim grehom mora še le nas kristjane napolniti, ker se vselej in povsod vpričo Boga, vpričo njegova očesa najdemo! On je v sredi med nami, v sredi našega serca! Kako nespametno je pač ravnanje tistih ljudi, ki pred svetom skerbe, da se hudobije varujejo, na skrivnem je pa njih življenje, da Bog pomagaj, in njih serce polno pregrešnih misel in želja! O da bi se pač spomnili taki: Bog me vsega pozna, on serce in oserče pregleduje! Ko bi to pomislili, kolikrat bi se mi pač vse bolj vojskovali, in zatirali v sebi zbujene skušnjave.

Dve ženski najdemo na vertu, ki ste bile hudo skušane, Eva namreč in Suzana. Perva je bila skušana od kače k jedi prepovedanega sadu, druga od dveh nesramnežev. Perva privoli v skušnjava, in je od prepovedanega sadu; druga je pa serčno premagala skušnjava, in je čistost ohranila. Kdo pač ne ve, zakaj da je perva padla, druga pa se ohranila? Skušnjave ste imele obedve enako velike. Pri prvi je bila skušnjava v požrešnost, pri drugi skušnjava v nečistost. Da je Suzana premagala skušnjava, je prišlo od tod, ker je imela pri svojih zapeljivcih precej Boga v spominu, ki vse vidi, kar je iz njegovega govorjenja razvidno: „Raji pač zgubim svoje življenje, kakor da bi grešila v pričo svojega Boga“. In ravno ta misel je bila, ki jo je ohranila. Eva pa se v pogovor poda s kačo, se ne spomni tako živo, da jo Bog vidi, in pade v skušnjava. In glejte, ravno zato, ker si ni tako živo postavila pred oči, da jo Bog vidi, je prišla tako velika nesreča črez perve starše in črez nas vse.

Glejte, to k dobremu spodbudljivo misel: „Bog me vidi“, so pa ravno vsi svetniki imeli vedno v spominu, da so se na tem svetu obvarovali greha.

Sv. Terezija je povsod, pri vseh svojih delih in opravilih se spominjala Boga. „Bog, je imela navado reči, je kakor ogledalo neskončne, nezmerne velikosti, in svitlosti. Vse, kar delamo, se v njem vidi, in ni je reči, ktera bi se v njem ne videla.“ Kako ostudno je tedaj, če se v najčistejši svetlobi tega ogledala take gerde reči vidijo, kakor so naši grehi?! O da bi to pač vsi grešniki pomislili, kateri so v svojem življenji na Boga pozabili, in greh na greh nakladajo. Da bi se pač spomnili, da njih hudobije niso tako prikriti, kakor, mislijo; da bi pač spoznali, kako zlo s svojimi grehi Boga žalijo, ker jih pred očmi vsegavednega Boga doprinašajo!

Sv. Efrema je enkrat nesramna ženska hotla v nečisti greh

zapeljati. Pa je ni precej odgnal, ampak rekel je: „Prav, pojdi z mano na terg, tam bova videla, kaj bo storiti.“ Zapeljivka se je obotavljala. „Tam“, je rekla, „bi se morala sramovati vpričo ljudi.“ „Če bi se pred ljudmi hotla sramovati,“ je rekel potlej svetnik, „bi se morala pred Bogom se bolj sramovati, kateri ne vidi le samo zunajnega djanja, ampak globočine serca pregleduje.“

Neka pobožna duša si je povsod, kjer je imela kaj opraviti, napisala listike, na katerih so se brale besedice: „Bog me vidi!“ — in to jej je pripomoglo, da je Bogu zvesto služila.

Sklep.

Kristjani! napišimo si tudi mi take listike, ali če si tudi takih listikov ne napišemo, si pa v serce zapišimo ta nauk: Bog me vidi! — Bog me vidi v hiši, v kuhinji, v hlevu na podu, v hosti, na polji, v družbi. In kedar se skušnjava vzdigne, in bi hotli greh storiti, recimo: „Bog me vidi!“ Tega ne morem! tega ne smem! Amen.

Pridiga za IV. adventno nedeljo.

(Kako moramo božjo besedo poslušati.)

„Janez je prišel na vso stran Jordansko, ter je oznanoval kerst pokore v odpusčenje grehov.“
(Luk. 3, 3.)

Vod.

„Kraljeva palica ne bo vzeta od Juda, in vojvoda ne od njegovega ledja, dokler ne pride tisti, ki ima poslan biti, in njega čakajo narodi.“ (I. Mojz. 49, 10.) Tako je stari očak Jakob svojim sinovom na smertni postelji prerokoval, in tako se je tudi zgodilo. Pred prihodom Odrešenikovim judje niso imeli več svojih kraljev, ampak mogočnim Rimljanom so morali pokorni biti. Rimski cesar Tiberij po imenu, je že petnajsto leto v Judeji kraljeval, celo deželo je v štiri dežele razdelil in v vsakem delu je svoje služabnike za četertne oblastnike postavil; njih imena ste v današnjem sv. evangelju slišali.

Pod temi oblastniki je po božjem povolji začel Janez, sin Caharija in Elizabete, pregrešnem svetu pokoro pridigovati in ljudi k poboljšanju opominjevati. Z ostrimi besedami in serčno gorečnostjo jim je kakor drugi Elija na serce govoril, rekši: „Pripravite Gospodu pot, doline naj se napolnijo, hribi in griči naj se ponižajo,

kar je krivega, bodi ravno, kar je robatega, naj so gladke poti. Užugajte svoje hudo nagnenje, odprite svoja serca sv. Duhu, ki zdaj na vaše persi terka, zdaj so dnevi zveličanja, če te zamudite, gorje vam.“ — Ljudje so bili po njegovih pridigah ostrašeni in omehčani, in polni živega poželenja, se poboljšati, vprašajo ga: „Ljubi učenik! povej nam, kaj da moramo storiti, da nas ne bo božja jeza zadela in da bomo enkrat večno zveličanje prijeli; povej nam, prosimo te, saj smo pripravljeni, vse storiti, karkoli od nas zahtevaš.“

O kakošno veselje je moral sv. Janez občutiti, ko je videl, da ga njegovi poslušalci tako zvesto poslušajo in da njegove besede tako lep sad v njihovih sercih prinaša; pozabil je ves svoj trud in vse svoje terpljenje in zadovoljen je bil, da ni zastonj govoril. Zakaj pa dandanešnji pridigarji tako malo takega veselja vživajo; zakaj jih ljudje neradi poslušajo, ali čeravno jih poslušajo, vendar si njihovih naukov k sercu ne vzamejo in se ne poboljšajo. Vzrok temu je večidel pri poslušalcih; zakaj ni samo zadosti, da pridige poslušamo, ampak nad tem je največ ležeče, kako jih poslušamo in na-se obračamo. Zato vam hočem danes razložiti, kako moramo božjo besedo poslušati in na se obračati.

Poslušajte me!

Razlaga.

„Zvestejše tovaršije ni, pravi kraljev prerok David, kakor beseda božjega nauka: ona podpira popotnika, ktereга grešno nagnenje premaguje, da v dobrem ne omaga.“

Da bo pa božja beseda, ktero v pridigah slišimo, nam v zveličanje, moramo

1. prav zbrano, za božji glas vneto serce s seboj v cerkev prinesti. Vselej torej, preden v cerkev stopite, odpravite vse posvetne skrbí in misli, ter samo na to mislite, kar se vam pridiguje; in ko ne bi kakošne resnice prav zastopili, prosite svojega pobožnega in modrega spovednika, da vas on v tem podučí, česar nezastopite.

Ali koliko je dandanes kristjanov, ki bi tako lepo zbrano serce s seboj v cerkev prinesli. — Nekteri samo zato k pridigi gredó, ker se greha bojijo; drugi zato, ker nočejo za slabe kristjane veljati; tretji, zlasti mladi ljudje zato, da se lahko pokažejo; kedar kakošno novo oblačilo dobijo, ne morejo nedelje ali praznika dočakati in sebi se najbolj dopadejo, če imajo prav nečimerno in pre-zvetno obleko.

Takošne, ki iz pregrešnega namena v cerkev hodijo, opominjam in prosim vas, izostanite za naprej iz cerkve, še blizu cerkve ne hodite; zakaj bolj bo za vas, še od daleč cerkve ne videti, kakor iz tako slabih namenov v cerkev hoditi ali se tam slabo zadržati. Če v cerkev ne hodite, bote sicer tudi pogubljeni, ali če se tako

gerdo v cerkvi zadržite, bote si še veliko hujše pogubljenje na glavo nakopali.

2. Moramo božjo besedo prav zvesto in z vso skerbjo poslušati, tudi takrat, kedar se nam že z davna znane resnice razlagajo.

Ali dandanes je dosti zanikernih kristjanov, ki se po cerkvah posmehujejo, pogovarjajo, poželjivo ozirajo in — o usmiljeni Jezus, ti veš, — kaj vse počenjajo. Kako bodo taki vedeli, kaj se je pridigovalo, kako bodo mogli živeti po naukih, ktere jim je pridigar v Jezusovem imenu oznanil! Ali ni za te vse eno, ko bi bili med pridigo doma spali? — In če jih kdo opominja, izgovarjajo se, da tega pridigarja ne morejo poslušati, da jim všeč ne pridiguje. Jes pa pravim, ko bi preroki starega testamenta vstali in pridigovati začeli, takim spačenim časom tudi oni ne bi mogli vstreči. Eden jim pretiho govori, da ga ne morejo zastopiti; drugi jim preglasno kriči, da jim po ušesih bobni, ta jim je prehiter, uni prepočasen; eden je tako oster, da njegovih naukov ne more nihče spolnovati, drugi tako mehki, da hoče vse v nebesa spraviti, in tretji vedno eno in isto pravi. Vsi ti se naj spomnijo besed Kristusovih, ki jih je apostelnom in vsem pridigarjem rekel: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“

Res je sicer, da nekterega pridigarja leži poslušamo, kakor drugega, da so besede nekterega pridigarja bolj prijetne, in globlje v serce segajo, kakor kterege drugega, pa vendar je tudi to res, da vsak pridigar pri vsaki pridigi toliko pove, da bi bili vsi poslušalci zveličani, ko bi po tem živeli. In vaša dolžnost je, vsakega pridigarja poslušati, kateri vam božjo besedo oznanuje, zakaj božji besedi gre čast zavoljo Boga, ne zavoljo človeka.

3. Kar slišimo, moramo na se, ne pa na druge obračati. Med poslušanjem božje besede zmiraj sami sebe izprašujmo, ali smo tako živeli, kakor nas beseda božja uči ali ne. Če nam vest očita, da nismo tako živeli, sklenimo takoj, od zdaj po zaslišani božji besedi živeti; če pa nam vest pravi, da že tako živimo, hvalimo in prosimo Boga, da nas tudi v prihodnje grehov varuje in nas v tistih čednostih ohrani, katerih imenitnost in lepoto pridigar razlaga.

Hudo tedaj grešijo tisti malopridni ljudje, ki božjo besedo le na svojega bližnjega obračajo, pezdír v očesu svojega bližnjega gledajo, brun v svojem lastnem očesu pa ne čutijo. Dosti se jih znajde, ki mesto da bi rekli, to mene zadeva, moram se poboljšati, rajši na slabosti svojega bližnjega gledajo in pravijo: Danes pa so gospod ko navlašč mojega soseda popisali, prav njemu je bila danešnja pridiga namenjena; ali če se od te pridige moja žena ne poboljša, tedaj ni več pomagati. Ti ljudje zdaj druge sodijo, na sodnji dan pa bodo oni sojeni, zdaj oni druge pogubljujejo, na sodnji dan bodo pa oni na vekomaj pogubljeni.

4. Moramo božjo besedo spolnovati in svoje življenje po njej ravnati. Ko bi vi sicer zvesto božjo besedo poslušali, pa ne po njej živeli, bi vam to ravno toliko pomagalo, kakor drevo, ki sicer lepo cveti, pa nobenega sadu ne obrodi. Zato pravi sv. apostelj Pavelj: „Ne kateri postavijo slišijo, ampak kateri jo dopolnujejo, so pri Bogu pravični.“ (Rim. 2, 3.) Če pri poslušanju božje besede spoznaš svoje grehe, jih opustiti skleneš, pa ne storiš tega ter od dobrega naprejvzetja odstopiš, kaj ti pomaga? Ako sicer pokoro želiš in se nekoliko poboljšaš, ali ker se zaničevanja hudobnih bojiš, se hudih priložnosti ne varuješ, in ne storiš vsega, kar te opraviči, nisi nebeškega kraljestva vreden.

Ko je hotel Mojzes Izraeljce v obljubljeni deželi peljati, poslal je črez mejo nekaj mož, ki bi naj deželo prej ogledali, preden vanjo gredó. Možje ogledavši deželo pridejo nazaj, ali nekteri izmed njih so lažljivo govorili in ljudstvo strašili, le Jozue in Kaleb sta resnico govorila. Toda neumni Izraeljci so rajši lažnjivcem, kakor resničnim možem verjeli, in zavoljo te nevere so bili grozno kaznovani. Ravno tako še tudi dandanešnji nekteri rajše verujejo zapeljivcem, kakor božji besedi, katero slišijo iz ust pridigarjevih.

Morebiti se bo kdo izmed vas izgovarjal in rekel: „Saj tudi pridigarji tako ne živé, kakor učé.“ Dragi moj! s takim praznim izgovorom nikar ne tolaži svoje hude vesti, nikar se ne daj s tem slepiti in v svoje večno pogubljenje zapeljati. Bog hotel, da bi vsi pridigarji tako živeli, kakor učijo. Ker pa so tudi pridigarji ljudje, od grešnega Adama rojeni, se lahko zgodi, da je kateri med njimi, ki ne živi po volji božji, kakor je bil med Jezusovimi aposteljnimi tudi izdajavec, hudobni Judež Iskarijot.

In ljubi moji; ko bi vam Bog v svoji pravični jezi, (oh prosite ga, da se to ne bi nikoli zgodilo) takega pridigarja poslal, ki lepo uči, pa gerdo živi, ne bi se smeli po njegovem slabem zgledu ravnati, ampak morali bi njegove božje nauke spolnovati, zakaj tudi vam je rečeno, kar je Jezus Judom rekel: „Na Mojzesovem stolu sedijo pismarji in farizeji. Vse tedaj, karkoli vam reko, deržite in storite, po njih delih pa nikar ne delajte. (Mat. 23, 2—3.) Vi ste dolžni božjo besedo spolnovati, naj vam jo najnevrednejši ali najsvetejši pridigar oznanuje; božja beseda ne zgubi nič od svoje vrednosti, če tudi iz omadežanih ust pride.

5. Poslušajte božjo besedo z dobrim srcem; nikar je po svojem hudem poželenji ne razlagajte, in nikar ne zamerite duhovnim pastirjem, če vam ostro resnico naravnost povedó. Kaj bi vi rekli od pastirja, kateri bi videl volka ovce moriti, in bi molčal. Kako tedaj morate zameriti pridigarju, ako vpije, ko vidi, da hoče peklenski volk z Jezusovo kervjo odkupljene duše požreti. Ko bi vse moje pridigovanje bilo zastonj, ko bi se jes vam vsem zameril, vendar ne bi smel molčati. Kako bi se namreč mogel na sodnji dan izgovarjati, ko bi vam iz straha ali kakošnega drugega

vzroka resnico zamolčal! Zatorej vam tudi jes danes rečem, kakor je nekdanj Janez Krizostom svojim poslušalcem rekel: „Naj mi nobeden ne zameri, naj se nobeden ne togoti, da ostro resnico naravnost povem, zakaj nobeden me ne bo spremljal pred sodnji stol Jezusa Kristusa, ampak sam bom moral odgovor dajati za ovce, ki so mi izročene.“

Vi pa, preljubi moji! poslušajte besedo božjo v pridigah tako, kakor sem vam danes povedal, in Jezus Kristus pričujoč z mesom in kervjo v presvetem zakramentu rešnjega Telesa je moja priča, da se bomo na sodnji dan vsi na desni strani znajdlj. Amen.

Pridige o pijančevanju.*

I. pridiga.

„In ko je vina zmanjkalo, reče mati Jezusova k njemu: Vina nimajo!“
(Jan. 2, 3.)

(Konec.)

Hočem toraj danes zoper pijanost svoj glas povzdigniti. Hočem vam čistega dobrega vina danes natočiti, od kterega vas ne bo glava bolela; pač pa zna marsikterega serce zaboleti, kar bi bilo gotovo v dušni prid! Če bo kdo kaj zadet naj nase obrača, ne na druge, kateri pa niste zadeti, in upam, da večidel niste, se bote pa še bolj te gerde navade varovali. Če bom zoper navado kaj dalj govoril, pa prosim, poterpite z menoj! Danes od nasledkov pijanosti. Kaj pride iz pijanosti. Prihodnjič pa od pomočkov zoper pijanost: Kako se pijanosti ovarovati. Vem pa, da bi zastonj govoril, če Bog pomoči ne da, zato hočem začeti v imenu Jezusovem, čigar praznik danes obhajamo.

I. del.

1. Radovoljna pijanost je vselej greh, le s tem razločkom, da je včasih majhen, včasih velik, smerten greh. Ta razloček tudi vi sami delate, ko pravite, ta ima v glavi, ali pa, da je precej pijan, ali pa popolnoma pijan. Popolnoma, zlo pijan je tisti in velik greh ima tisti, ki tako in toliko pije, da pamet zapravi, da se drugi dan ne ve spomniti, kaj je govoril in delal, da ne more navadnih del opravljati, kteremu se noge medejo, in v glavi verti,

* Te dve pridigi je poslal č. g. J. A. Kuga pijančevanja se strašno razširja po Slovenskem in mori pa pogublja naše sicer verno ljudstvo — časno in večno. Mislim torej č. gg. ž njimi postreči. Vredn.

ki namest ene luči dve vidi, ki misli, da se cesta suče in hiša verti, ki se toliko napije, da mu čez gre, ali pa, ki clo obleži in naprej ne more. — Manj pijan je tisti in ima le majhen greh, če se ve po večem drugi dan na vse spomniti, če se mu jezik le nekoliko zaletuje, ali pa, če je zoper navado bolj zgovoren, če svoje dela opravljati zamore in tudi molitev opravi, pa le bolj po verhu, če ga sam čuti in mu drugi poznajo. Po okoljščinah zna pa majhina pijanost tudi velik greh biti, ako v tem stanu kaj stori, kar bi trezen ne bil storil, ali pa, če veliko pohujšanje napravi, ali pa če se pogosto zgodi in če viši dolžnosti zavoljo tega zanemarja.

2. Pijanost se ravna tudi po stanovih. — Žalostno je, če se otroci vpijanijo; zaničljivo, če se stari ljudje, če se fantje in možki, še gerše, če se dekleta in ženske, najgerši pa, če duhovni. — Tudi je razloček, od kakošne pijače se kdo vpijani. Huda je pijanost od vina, hujši od pira, najhujši in najnevarnejši, od žganja, od šnopsa. — V naših časih je posebno žganje začelo razširjati se in gospodovati in največ je žganjarskih pijancev. To je pa silno slabo znamenje, to je strašna bolezen, ki se jo je bolj bati, kakor kuge. Vem, kako se bote zgovarjali. Rekli bote: Vino je predrago, delaven človek si ga ne more kupovati, suhega kruha pa tudi jesti ne morem. Ljubi moji! Naši predniki so žganje imeli za zdravilo, in če ga delaven človek za zajuterk kake dva požirka zavžije, nimam nič zoper to in mu tudi ne zamerim. Ali, kakor ga nekteri pijó, po maslicih in poličih, ki družega ne pijo, kot to vodo — taki imajo nevarno bolezen, ki se bo za ta in za uni svet slabo končala. — Koliko nesreče, koliko zlega, koliko bolezní koliko revščine je že šnops napravil, to ni popisati. Da vam le nektere izglede povem. Divjih Indijancev v Ameriki niso mogli nikakor vgnati in premagati Evropejci. In veste s kom so jih vgnali? S samim šnopsom! Kakor hitro so se Indijani žganja navadili, je bila njih moč preč, leni so postali in za žganje so kožo iz postelje in vse prodali. Na Poljskem so Judje cele vasi s samim žganjem nase spravili; tako dolgo so vodko kmetom točili, da so jih ob vse pripravili. — Tudi po naših krajih se že takih ne manjka, ki s to vodo sebe in druge nesrečne delajo. Če tudi niso Judje, toliko gerši, ker so kristjani. Naj taki vedo, da se tistih krajcarjev, ki jih za šnops skupijo, veliko greha derži, in da bo njih rajtenga čudna pri sodbi! — Tudi izgovor ne velja: Če jes ne dam, pa drugi. Naj drugi, če hočejo, ti boš za se odgovor dajal.

3. Pijanost je nad vse gerda in zaničljiva. Pijanost se ne spodobi za človeka, še manj pa za kristjana. Bog je človeku pamet dal in ga tako nad živino povzdignil; pijanec pa pamet zapravi in se živini enakega stori. Kristjan je po podobi božji vstvarjen in je po besedah sv. Pavlja tempelj božji. — Kdor se v pijanosti na cesti in v blatu valja, tisti Bogu strašno nečast dela, ker njegovo

podobo v blato zalučí in tempelj božji oskruni. — Zato je človek v pijanosti gerši, ko živina in po pravici imenujemo tacega prešiča in svinjo. — Ali nismo zato vstvarjeni in poklicani, da bi se vpijanili, in tudi zato ne živimo, da bi pili. — Zato opominja sv. Pavelj: „Nebeško kraljestvo ne obstoji v jedi in pijači! (Rom. 14, 17.) In zopet govori, da tako navado imajo le neverniki, kristjani pa, katerim je v Kristusu prava luč zasvetila, ne smejo živeti v požrešnosti in pijanosti. (Rom. 13, 13.) In Filipljanom pravi, da ne smejo tako živeti, kakor da bi trebuh za Boga imeli. Pijanost je tako gerda sama na sebi, da so tudi pametni neverniki to spoznali. Stari Špartanci so svoje sužnje nalašč vpijanili, da so jih potem svojim otrokom pokazali, da bi se otroci vstrašili in pijanosti ne navadili.

4. Če je pa pijanost že sama na sebi tako gerda, bi se jo toliko bolj vstrašiti in varovati morali, če pomislimo njene žalostne nasledke, ki jih za telo in dušo za sebe privleče.

A. Za telo:

a) Pijanost je začetek in vzrok marsikterih bolezni. Če dobro gre, ima drugi dan pijanec bolno glavo — navadno pa si še druge bolezni nakoplje. Pijanost mu želodec pokvari, moči jemlje — posebno žganjarska pijanost ves mozek posuši in celega človeka ostrupi, tako, da mu pozneje tudi zdravila ne pomagajo. Pijanost jih je že na tisuče in tisuče v bolezen in zgodnjo smert pripravila. Že modri Sirah pravi: „Vino jih je že veliko pokončalo. (Sir. 31, 30.) In zopet: „Vino je vstvarjeno v razveseljevanje, ne pa v pijanost, in tudi res dušo razveseli, če se zmerno pije — je zdravje duši in telesu! — Ako se kdo pijanosti privadi, je to že samo na sebi huda bolezen. Najbolj žalostno je pa to, če od pijanosti tako daleč pride, da se ves trese, da se mu več jesti ne ljubi, ali pa, da pri belem dnevu prikazni vidi, ki se le motajo po njegovi pijani glavi. Strašno je, koliko jih je že pijanost prezgodaj spravila pod zemljo. Marsikter, ki tu zunaj počiva, bi bil še danes lahko tukaj, ko bi se bil bolj pijančevanja varoval. V Ameriki jih za pijanostjo vsako leto umerje nad 40 tisuč, na Nemškem okoli 20, na Angležkem samo ženskih čez 10 tisuč. Koliko pri nas, tega ne vem povedati, da pa ne mine skoraj leto, da bi ktereга tacega ne zagrebli, spoznate vi sami, ki pravite: Ta se je pa izpil, temu ni bilo pomagati — vino ali žganje ga je spravilo!

b) Pijanost pripravi ob denar in premoženje. Ne le, da pijanec dragi čas po kerčmah poseja in zapravlja, ko drugi denar služijo, se tudi s pijanostjo lahko pokvari, da na zadnje za nobeno delo ni. To rajtengo pa lahko vsak stori, da ko bi bil kup še tako velik, če se le proč jemlje, malo ali pa nič zraven pridevlje, da ga na zadnje zmanjkati mora. Zato vidimo, da ni noben grunt tako velik, da bi ga pijanec ne spravil skoz goltanec. In tudi izgledov

se ne manjka, da taki zdaj kruha prosijo, ki so kdaj vsega dovolj imeli, pa so s pijanostjo zapravili. In sami povejte, zakaj toliko zemljišč pride na boben? Večidel jih pijanost tako daleč spravi. Pa saj tudi pamet tako tirja. — Kdor v močnih letih predobro živi, bo na starost, če jo bo dočakal, slabo živel! S tem, kar nekteri v nedeljo zapravi, bi lahko celi teden zadovoljno in dobro živel, in kar nekteri v enem letu požene, bi pameten 5 let dovolj imel. — Nek mož dobi znanega pijanca, ki je krompir lupil in vodo pil, pa mu reče: Prijatelj, ko bi bil ti v mladosti večkrat tako malico imel, bi si zdaj lahko kakošen maslico vina privoščil. In Diogen, gerski modrijan je rekel, ko so neko hišo prodajali, kjer so zmiraj pili in prebivalce od hiše zagnali: Saj sem vedel, da bo ta hiša svoje prebivalce ven plunila, ker je bila zmiraj vina polna.

c) Pijanec se pripravi ob poštenje in dobro ime. Pošten človek se pijanca ogiba — nobeden nima rad z njim opraviti, če je posel, se ga povsod v službo branijo; koliko jih je že zavoljo pijanosti službo zgubilo! — tudi njegovi tovarši ga popuste, kakor hitro mu denar poteče, če je tudi popred zanje plačeval in jih napajal, kakor se je zgubljenemu sinu zgodilo. Pa to tudi sami spoznate, da tak ni v imenu. Sami pravite: Ta človek bi že še bil, da bi le tako rad ne pil.

d) Pa to še ni zadosti, da pijanec sam sebi toliko časne nesreče nakoplje, on še zraven veliko drugih nasrečnih stori. Uboga žena, ki ima moža pijanca! nesrečni otroci, katerih oče je pijanosti vdan! Zjokati se je nad takimi hišami in družinami, kjer je gospodar pijanec. Če je vnebovpijoč greh, vdove in sirote zatirati, ima gotovo tak mož, tak oče, ta greh, ker naredi tako rekoč sam svojo ženo vdovo in otroke sirote. On pijančuje in se baše in zapravlja, žena pa strada in otroci bosí in na pol nagi okoli hodijo. — Ni je večí grozovitnosti na svetu, kakor ta, če kdo tistim kruh zapravlja, katerim bi ga prisluževati imel! Kolikokrat pa pijanec tudi tistim škodo dela, ki mu posojujejo in pomagajo, ki velikokrat za svojo dobroto nazadnje še ob vse pridejo, kar so pijancu posodili.

II. del.

Če so pa že pri pijanosti tako žalostni nasledki za telo, so toliko bolj žalostni za dušo.

a) Le malo je tako imenovanih mirnih pijancev, ki se tiho s poti spravijo in nikomur nadleže ne delajo. So tudi nekteri taki, katerim v pijanosti vse na jok gre, posebno se to pri ženskah vidi. Navadno pa so pijanci surovi, sitni, nadležni, nagajivi! Pijanost je mati veliko grehov in nosi za seboj cel koš drugih grehov. — Pijanec ne more nič zamolčati. Če je tudi pred prisegel, da ne bo nikomur povedal, v pijanosti vse pove, velikokrat v svojo in drugih škodo.

b) V pijanosti se zgodi največ kletvine, krega, prepira, po-bojev in moritev, kakor govori modri Sirah: Vino, če se nezmerno pije napravi zdražbe in jezo in veliko razpertij. V pijanosti se skre-gajo prijetliji, v pijanosti se stepo tovarši — v pijanosti se začno sovraštva, ki terpe cele leta.

c) Pijanost je bližnja sestra nečistosti. Skoraj se lahko reče, da pijanost ni nikoli sama, da je zmirom tudi nečistost zraven, če že drugej ne, saj v mislih in besedah. Nečistost že sama v člo-veku tli in greje; kaj čuda, da se potem popolnoma vname, če se z vinom ali s žgano pijočo kuri. — V pijanosti človek govori in čenča, kar se ne spodobi, nič ne porajta, če so tudi nedolžni otroci zraven. In nikdar se toliko ne kvanta in klafo, kakor pri vinu. — Zato beremo v bukvah pregovorov: Ne glej vina, kedar je rumeno, kedar se v kozarcu lesketa; gladko teče, toda na zadnje piči, kakor kača; tvoje oči bodo po ženskih gledale in tvoje serce bo spačeno govorilo. Tedaj porečeš: Toplji so me, pa me ni bolelo; vlačili so me, pa nisem čutil. Kdaj se bom zbudil in dobil vina? (Preg. 23, 32 — do konca). — In zopet beremo: Vino nečistost dela in pi-janost hrup; kdorkoli nad tem veselje ima, ne bo nikdar moder (20, 1.) In gotovo je, da bi se pol toliko nečistosti ne zgodilo, ko bi se ljudje ne vpijanili. Na sodni dan bomo videli, da je zavoljo pijanosti največ nečistosti se zgodilo. To tudi hudič dobro ve; zato posebno mlado ljudstvo v kerčme in na ples goni, in jim vince toči, da jih potem ložej omami. — Vino mladenču strah, dekletu sram odvzame. — In marsiktera bi še danes imela svojo nedolž-nost, ko bi jo ne bila za kozarec vina predala. Ranji Šlomšek so rekli: „Nedolžnost pri vinu in na plesu umira, na poti domu pa umerje.“ Pijanemu človeku nečistost iz oči šviga. Pijanec se loti vsake podobe, da le kiklo nosi, stara in gerda mu je zadosti lepa in ciganski bo ljubica rekel. — Od pijanih staršev rojeni otroci so piškavi, bedasti in norčavi; pijani starši lastne otroke nečistosti učé in se pričo njih nesramno vedejo. — Gorje takim staršem! še enkrat gorje! —

d) Pijanci druge zapeljujejo in v enake grehe zamotajo. Od pijanega očeta se sin, od pijane matere se hči pijanosti nauči. Kjer otroci skrivaj materi pijačo nosijo, iz takih otrok ne bo nikoli prida, ko bodo veliki, prekosili bodo svoje starše. Starši, ki so pijanosti vdani, se pripravijo pri otrocih ob vso čast in zaupanje; zato vi-dimo, da so v takih hišah otroci kakor rabeljni in da staršem no-bene ne ostanejo dolžni. Nek oče je sina svaril, da naj nikar tako ne kolne! Zakaj pa bi ne klel, praša sin. Zato ne, ker je greh, ker te Bog sliši, pravi oče. Ali sin praša nadalje: Oče, ali Bog tudi vse vidi? To se razumi, odgovori oče. No oče, pravi sin, če je pa tako, vas je pa Bog tudi včeraj videl, ko ste pijani domu prišli!

e) Pijanci zanemarjajo božjo službo, skerb za zveličanje v nemar puščajo, in brez Boga le za pijačo in trebuh živé. Koliko je

takih, ki se ga v saboto nalezejo, da v nedeljo v cerkev ne morejo, ali pa se ga med mašo napijejo, da ne vedo, kaj se v cerkvi godi, ali pa še celo med pridigo iščejo pijače, če bi jim jo le kdo dal. Zato pa tudi vidimo, da se pijanec nobena beseda ne prime; gluh je in mutast, le kedar se od žganja in vina govori se zdrami in razveseli. Zato pa tudi pogledjte k spovednicam; katerih najmanj vidite tam? Pijancev. Ja, pred in ložej bo nečistnik k spovedi prišel, kakor pa pijanec.

f) In zdaj še najstrašnejši! Pijanec navadno v terdevratnosti, nanagloma, nespokorjen, brez sv. zakramentov umerje. — Pijancev se malokdo poboljša; pogovor pravi, da se tak spreoberne, ko se v jamo zverne. Pijance najraje mertud zadene, ali pa v vodo pade in vtone; ali iz voza in se povozi; ali pri pretepu, ali po zimi v snegu in v mrazu konec vzame. — Takih žalostnih izgledov imamo na tisuče ne na stotine vsako leto.

Zdaj vas pa prašam: Ali more biti še bolj žalostna smert, kot je tacega pijanca. V pijanosti, brez zavednosti iti iz sveta in se tam prebuditi pred ostrim sodnikom. O strašna, o žalostna smert! — In največ pijancev umerje tako smert. Pri drugih grehah je včasih saj na zadnjo uro še toliko časa, da si olja kupi, da se za večnost pripravi. Pri pijanosti navadno ni več časa. Sicer človek na smertni postelji še grevengo lahko obudi; pijanec pa, ki v nevednosti leži, tudi tega ne more storiti. Zato še tacega v sv. olje ne smemo djati, katerega v pijanosti do smerti ranijo, če tudi še živi, ker ne more nobega znamenja grevence dati.

In zdaj samo še to vprašanje? Kaj pijanca v večnosti čaka? Na to nam sv. Pavelj odgovarja, ko pravi: „Pijanci ne bodo videli kraljestva Božjega!“ Že prerok Izaija kliče pijancem: „Gorje vam, ki zgodaj vstajate, se vpijanite in do noči pijete, da od vina gorite, pekel se bo odperl in neizmerno brezno vas bo požerlo. (Izaija 5, 11. 14.) Pa tudi Kristus nam je povedal, kam je bil bogatin pokopan; ki se je vsaki dan pasel; bogato jedel in pil; tudi nam pove, kakošno kazen tam terpi — namreč žejo in zastonj prosi Lazarja, da bi le perst pomočil v vodo in obladil njegove žnablje.

Sklep.

Kaj hočem tedaj še reči. Naj bo tega zadosti. Lahko vidite iz tega, kakošen revež je pijanec na tem svetu in kakošno gorje ga tam čaka. Slišali ste, kakošne žalostne nasledke pijanost ima za telo in za dušo, in da pijanec ni za nebesa. — Toraj zvolite, kar hočete. Če se nam naša duša smili, če bi radi v nebesa prišli, odpovejmo se posvetnim željam, odpovejmo se pijanosti; kdor je v njej zapaden naj jo pusti, dokler je še čas; kdor ni zapaden, naj se jo varuje, kakor kuge. — Kdor pa le nehati noče, naj pa naprej pije — bolj ko bo pil, popred se bo spil; več ko bo pil, večjo žejo bo

tam terpel; žal mu bo, pa bo prepozno; takrat bi rad vodo pil, pa nihče mu jo dal ne bo. Pijanec išče v pijanosti tukaj svojih nebes, zato pa tam pri večnem ženitvanji za-nj prostora ne bo, zakaj božja beseda je resnična in ta pravi: „Pijanci ne bodo posedli božjega kraljestva.“ Večni Bog nas vse tega ovaruj! Amen.

II. pridiga.

„Jezus je rekel stotniku: Jes bom prišel in ga bom ozdravil.“ (Mat. 8, 7.)

V v o d.

Ljubi poslušalci v Kristusu! Zadnjič sem vam govoril in pravil o pijanosti, kako gerd in zaničljiv greh je to, kako nesposoben posebno za kristjana, ki se je pri sv. kerstu že odpovedal svetu in hudiču in hudemu poželenju — in kako slabe in žalostne nasledke ima za telo in za dušo, za časno in večno življenje.

Ali sem pa kaj dosegel s to pridigo? Z žalostnim srcem moram reči, da malo, pri nekterih clo nič. Nekteri so se, kakor nalašč ravno danes teden zopet in hudo vpijanili; nekteri so se, kakor slišim še celo norčevali in govorili: Kaj bomo pa zdaj počeli, ko so nam gospod župnik vino, pivo in žganje prepovedali? Kam bodo kerčmarji šli s pijačo, če nihče več ne bo pil? In kaj bo s pijačo samo, če jo popustimo, saj se mora pokvariti! Čemu je pa Bog pijačo vstvaril, če jo piti ne smemo. In še več temu enacega so govorili. Kaj hočem na to reči? — Kteri ste danes teden zvesto poslušali, lahko pričate, da nisem tako govoril, in da so vinski bratci moje dobrovoljne besede presukali. Jes nisem pijače prepovedal, le nezmernost v pijači sem grajal; tisti pa, ki so se iz pridige norčevali, ravno s tem kažejo, da jim za poboljšanje ni mar in da pijanosti tudi v prihodnje pustili ne bodo. — Do takih tedaj danes ne bom govoril. Upam pa, da je vendar še tudi takih tukaj, katerim se pijančevanje gnjusi, ki to svojo nesrečno navado obžalujejo, in ki bi se radi poboljšali in svojo navado odložili, ko bi le vedeli kako! Tem tedaj, ki so dobre volje, moje svarjenje z željnim srcem sprejeti in ubogati, tem hočem danes pokazati in razložiti: pomoč zoper pijanost: kako se pijanosti ovarovati? Bog in božja pomoč!

Razlaga.

Kdor svoje bolezni ne čuti ali jo ne pripozna, tudi pomočkov zoper bolezen iskal ne bo. Ko bi gobovi človek, o katerem pripo-

veduje današnje sv. evangelje, ne bil čutil gob, bi tudi Jezusa prosil ne bil: Gospod, ako hočeš, me zamoreš očistiti! Kdor je pijanosti vdan, pa tega spoznati noče, ampak se vedno le izgovarja, tak tudi zdravila zoper pijanost iskal ne bo. Zastaran pijanec je podoben jetičnemu človeku. Za jetiko bolan človek zmiraj terdi, da mu nič ni, da je popolnoma zdrav razun nadležnega kašlja, ki pa tudi nima slabega pomena. Ravno tako tudi pijanec ne vidi svoje grešne navade, dasiravno vedno se izgovarja in pravi, da to nima nič v sebi, da je to prav nedolžna reč, če se ga malo naleze, ali pa če je včasih malo dobre volje. Le kdor ponižno spozna, da je tej strasti res vdan, in po zadnji pridigi se vsak lahko sam presodi, kako je ž njim v tej reči; le tak bo tudi iskal pomoči zoper svojo bolezen. Naj vam torej k temu jes pripomorem. Kdor si pijanosti vdan, ali bi se jej rad obranil, zapomni si to:

1. Ne pij nikdar brez potrebe in preobilno. — Vino in pijača sploh v pravi meri da človeku moč in tudi razveseljuje njegovo serce. Bog sam je pijači neko prijetnost in poseben okus dal, da se jo človek raje poslužuje, v svoje pokrepčanje in ohranjenje. — Vendar pa morete vedeti in pomisliti, kar so že stari neverni Rimljani vedli, da je pijača človeku le pomoček, sredstvo, ne namen. Rekli so namreč: Človek je in pije, da živi; ne živi pa zato, da bi le jedel in pil! — In glejte, Stvarnik naš je sam za to skerbela, da bi nam preobilnost in nezmernost pristudil, ker naša natora le primerno mero jedi in pijače zamore porabiti, prebaviti, zoper preobilnost se pa vpira in včasih s silo nepotrebno in preobilno odverže. — Zato je že vsak sam nad seboj skusil, da mu je prišel trenutek, ko se mu je najokusnejši jed, najboljši pijača vperla. — In še le, če je to opominjevanje svoje natore preslišal in zoper njeno oporekovanje z jedjo in pijačo se še silil, potem je padel v nezmernost ali se je navadil pijančevanja. Zatorej si dobro vsak zapomni: Ko ti enkrat natora pravi, da je dovolj — bodi pameten in je nikar ne preobložuj; če ne se bo nad teboj maščevala.

2. Ne pij brez pametnega in veljavnega vzroka. Taki pametni in veljavni vzroki so marsiktere priložnosti, pri katerih se sme po mnenji duhovnih učениkov zavoljo družbe, zavoljo splošnega veselja tudi mervico nad naravno potrebo več jesti in piti. Take priložnosti so: ženitvanja, veselice, shod in snidenje prijateljev itd.

Vendar pa moramo vedeti in pomisliti, da zavoljo prijateljev, zavoljo družbe nikdar ne smemo Boga žaliti. Zato so prazni taki izgovori, da je kdo iz ljubezni do prijateljev in da bi se jim ne zameril, preveč pil ali se vpijanil. Slab kristjan tak, ki se boji prijatelju se zameriti, Bogu pa ne. — Ravno tako je neumno in pregrešno, če se v družbah s pijačo silijo in pri napivanju kozarce praznijo. Pravijo, da na zdravje ga mora vsak do dna izpiti; ali tako

popivanje, kakor skušnja kaže, ni na zdravje, ampak na bolezen. — Če ti kdo zares dobro hoče, te ne bo silil, da bi bil drugi dan bolan, ali pa da bi od njega začetek hude bolezni odnesel.

3. Varuj se priložnosti. Največ jih v družbi zaide v pijanost. Preden se človek prav zave, ga že preveč ima. Ložej se je priložnosti, družbi ogniti, kakor pa v njej se izpozabiti; zakaj kdor nevarnost ljubi, se bo v njej pogubil. — Pijanci in vinski bratci pravijo med seboj, kakor beremo pri preroku Izaiju (56, 12.): Pridite, nalimo si vina in napimo se; in kakor je danes, tako naj bo še jutri in še dalej! — Ako tedaj veš, da te je družba, kerčma zmotila in že velikokrat v pijanost pripravila, ti pamet in vest pravi, da ne hodi več v take kraje. Jes vam sploh kerčme in gostilne ne prepovedujem, jest tudi vam kerčmarjem zaslužka ne odtegujem in ne kratim. Kdor se zna deržati in ga ve po pameti piti, naj gre v kerčmo. Jes nimam nič zoper to, da greš v nedeljo ali praznik popoldne v gostilno, ki si celi teden terdo delal, da se razvedriš, s sosedi in prijatliji pri kupici dobrega vina pogovoriš; da le veš, kdaj je čas domu iti, in da pameti in zdravja ne zapiješ. Kaj takega ti nobeden pameten ne bo zameril in tudi tvoja žena ne. — Le kdor ne ve, kdaj je dovelj, kdor ne zna ob času domu, kdor skoraj nobenkrat pameten in trezen iz kerčme ne pride, tak naj ne hodi tje; za takega je že pot v kerčmo greh; in za takega tudi pošten kerčmar in pametni gostje ne marajo; tak oštirju več škoduje kot koristi.

Torej, kdor si navajen vpijaniti se, ne hodi v priložnost, ne hodi v kerčme. Če te pa le kterikrat okoljščine priganjajo, da moraš zavoljo pogovora med prijatlje, se popred doma oboroži zoper skušnjava. Ne hodi od doma, preden nisi terdnega sklepa storil, da ne boš Boga žalil, da se ne bodeš vpijanil. Terdno skleni, toliko ga bom pil, pa ne več; do tega časa bom tam ostal in ne dalej, prosi Boga za pomoč in brez molitve nikar ne hodi! — Če tako delaš, se ne bodeš lahko izpozabil! če pa pri vsem tem v pijanost padeš in zopet padeš, potem ni družega pomočnika, da družbo in kerčmo popolnoma pustiš. Ako te roka ali noga pohujša, odsekaj jo in verzi jo od sebe; to se pravi: Če te kerčma pohujša, pusti jo; boljši ti je brez kerčme, brez pijače iti v življenje, kakor zavoljo kerčme pogubljenemu biti.

4. Ker je navada železna srajca, se tudi vkoreninena pijanost težko, brez gnade božje celo ne odloži. Zato je treba k poboljšanju milosti in pomoči božje, ktero tudi vsak zadobi, če za njo prosi. — Tisti, ki je telesne bolezni ozdravljaj, je tudi najboljši dušni zdravnik. Jezus, naš Gospod je rekel stotniku, ki je prosil za bolnega hlapca: Jes bom prišel doli in ga bom ozdravil! — Tako tudi te Jezus s svojo gnado od pijanosti ozdraviti zamore. Zato se tudi nobeden pijanec poboljšal ne bo, kdor ne išče pomoči pri Jezusu, v molitvi in prijemanji sv. zakramentov. Ali veste,

zakaj pijanci tako redko k spovedi hodijo? Zato, ker se poboljšati ne marajo; zato ker vedo, da jim bo vestni spovednik prepovedal pijačo, katero pustiti ne marajo. Kakor hitro pa pijanec začne k spovedi hoditi, kmalo bo boljši ž njim. O misijonu je tožil nek žganjar misijonarju, da pijače nikakor pustiti ne more, poboljšal pa da bi se rad. To se ve je huda naloga. Ali kaj stori spovednik? On ne prepove pijancu vse pijače, on mu privoli vsaki dan navadno steklenico žganja, samo to mu naroči, da naj vsaki dan majhen kamniček v steklenico verže in potem pijača ne bo škodovala. Na ta način je vsaki dan manj prostora bilo v steklenici za žganje in nazadnje, ko je bila steklenica polna kamničkov, se je mož tudi pijančevanja odvadil.

5. Kdor se hoče pijančevanja odvaditi, ali ne privaditi, naj premišljuje Kristusovo terpljenje, posebno njegovo žejo na križu in pa svoje posledne reči. Ako je Kristus, naša glava, malo jedel in pil; se nam udom njegovega telesa ne spodobi požrešnosti in pijanosti služiti. Če je on v nezmernih težavah na križu zaklical: Žejen sem; moramo tudi mi raji nekoliko žeje terpeti, kakor s pijanostjo ga žaliti. — Pomisliti tudi moramo, da nam bo na zadnjo uro žal zavoljo vsake nezmernosti. Kaj nam bo takrat pomagalo, če smo še toliko v življenji izpili. Še le tezo nam bo ta spomin delal. — Pomislimo tudi, da je vselej bolje malo manj, kakor preveč. Zmiraj bomo bolj zdravi in veseli in s tem, kar si pritergamo, lahko revežem kaj dobrega storimo ali za božjo čast in lepoto božje hiše kaj več podarimo; in bomo tako dvojno dobro delo imeli.

(Konec prihodnjič.)

Duhovniške zadeve.

Kerška škofija. Za mestnega župnika v Št. Vid pridejo č. g. Lex Gabrielj, duh. svet., dek. svet. in župnik pri sv. Petru; za župnika v Sveče pridejo č. g. Schuster Janez provizor v Borljah. Č. g. Witzmann Ign. pa so šli za provizorja v Kom. Č. g. Wakonik Anton, mestni kaplan v Volšpergu so prišli za podvodjo v semenišče. Č. g. Pfohl Jožef so prišli za mestnega kaplana v Volšperg, č. g. Vidrih Janez, provizor na Reberci, pa za provizorja v Šmarjeto pri Volšperku. — Umerli so č. g. Pichler Adam, stolni prošt in v Št. Vidu upokojeni župnik Mohliški č. g. Jetmar Edvard. R. I. P.!

Goriška nadškofija. Č. g. Seravalle Ivan šel je v stalni pokoj. Č. g. Goljevšček Franc, duh. pomočnik v Biljani, pride kot tak v Gorico k župniji sv. Vida na Placuti. Č. g. Vuga Mih. gre kot kaplan iz Mirna v Biljano; na njegovo mesto pride č. g. Pirih Jakob, novomešnik. Č. g. Pavletič Fr. pride iz Cerkna kot I. kaplan v Ločnik; naslednika dobi č. g. Kokošarja Jan.,

novomešnika. Č. g. Bresausig Val. pojde kot I. kaplan iz Tolmina v Kanal, č. g. Bressan Štef., vikar v Kozani, kot tak v Doberdob; č. g. Tomažič Ferd., vikar na Srednjem, v Kozano. Novomešnik č. g. Bandeu Fr. pojde kot kaplan v Mušo; č. g. Maran Barban kot tak v Oglej, č. g. Pipan Fr. pa v Ročinj. Subdijakon č. g. Castelleo Franc postal je katehet pri čč. nunah uršulinkah v Gorici. Č. g. Kravanja Matija, ki je služboval 12 let kot beneficijant v fari sv. Ignacija v Gorici, odložil je dotično službo. Č. g. Jordan And. postal je defektivni tajnik v knezonadškofijski pisarnici in ostane začasni špirituval v duhovskem semenišči. Č. g. Gerbec Janez dobil je službo kancelista v kn. nadškofijski pisarnici. Č. g. Kadenaro Jožef postal je I., novomešnik č. g. Čargo Angelj pa II. kaplan v Tolminu.

Ljubljanska škofija. Č. g. Bohinec Žiga je postal konzistorijalni svetovalec in pregledovalec cerkvenih računov; č. g. Šoklič Blaž, župnik v Škofji Loki pa duhovni svetnik. Čč. gg. Malenšek Martin pride iz Černomlja za kaplana k sv. Petru v Ljubljano, Pokljukar Jož. v Spodnjo Idrijo, Perpar Fr. v Trebno, Šega Jan. v Kostanjevice, Štrupi Jakob v Radeče, Brodnik Anton k sv. Križu poleg Turna, Lavrenčič Jan. v Postojno, Ferjančič Jakob v Logatec, Ogrin Peter v Podzemelj, Ažman Simon v Boštanj, Rozman France v Bohinjsko Bistrico, Šlaker Janez na Verhniko, Gregori France v Gorje, Karlin Andr. v Št. Juri pri Kranji, Molj Jan. v Smlednik, Kljun Mat. v Polhov Gradec, Merčun Rok v Šmartin pri Litiji, Piskar Jan. v Černomelj za I. kapl., Janežič Janez na Breznico, Dolinar Fr. začasno vpokojen, pomaga v Horjulu; Jančar France iz Podzemlja gre za farnega namestnika na Dunaj; Weis Gabrijel za namestnika v Zaplano, Lavtižar Jož. pa v Bukovšico.

Lavantinska škofija. Č. g. Ozimec Janez, deficitent, je umrl. R. I. P.!

Za slovo!

Caligarunt okuli mei — otemnele so mi oči, in postaral se je tudi „Slovenski Prijatelj“. Odložim torej svoje pero in prosim naj se ga kdo poprime v Ljubljani, kjer je toliko vnetih pa izverstnih delavcev in kjer se je ravno letos napravila slovenska, katoliška tiskarna.

„Slov. Prijatelj“ je leta 1852 zagledal beli dan pa le pod imenom: „Šolski Prijatelj za šolo in dom.“ Leta 1856

pa se je sprevergel na cerkveno polje, se prekerstil v „Slov. Prijatlja“ in donašal pridige, homilije, kerščanske nauke in katekeze.

Bila je takega časnika živa potreba. Nemci so takih časnikov in bukev imeli na cente, — Slovenci pa res le malo peščico. V „Slov. Prijatlju“ pa imajo slovenski duhovniki bogato zalogo, da si lahko pomagajo v svojem domačem jeziku.

Pridig za nedelje in praznike celega leta je 28 tečajev, veliko in na izbiro je tudi pridig za sv. postni čas, za bolj znane svetnike in svetnice, za marsiktere cerkvene svečanosti in priložnosti.

Kerščanski nauki, katerih prvo poglavje od vere je spisal rajni gosp. Jan. Skofič, župnik v Suhoru in za njim nadaljeval in dokončal gospod Janez Volčič, duh. svetovalc in župnik v Šmarjeti, ti so tako izverstno osnovani, in izdelani, da se jih mi Slovenci lahko ponosimo in smo iz celega serca veseli.

Od teh kerščanskih naukov imam še te-le zvezke: Od cerkvenih zapoved, 1 gld.; — od ssv. zakramentov 4 gld. — od blagoslovil 1 gld. 20 kr.; — varuj se hudega 2 gld. in stori dobro 4 gld. Kdor vzame vse zvezke, ki je vsak za se celota, dobi jih za polovico cene, za šest gold., dokler jih bode še kaj.

Šolske Katekeze je spisal gosp. Tomaž Mraz, dekan in nadžupnik v Vozenici. Te so razdeljene tako, da je prva knjižica za pervence, ki še ne znajo brati, in nimajo katekizma, — druga je za učence in učenke. Slišim, da so te šolske katekeze gg. kateketom dobro došle, in da so jih jako veseli.

Pervi zvezek šteje 15, drugi pa 70 tiskanih pol.

Jedro katoljskega nauka ali ves kerščanski nauk v 70 kerščanskih naukih sem sestavil jes za take fare, kjer

se kerščanski nauk z lece bere ali s kanceljna ali izpred oltarja. Tudi se „Jedro“ prav lepo poda za tako imenovane kateketične, od več škofov priporočene, pa žalibog zanemarjene pridige.

Obsega 36 tiskanih pol.

Ti tri zvezki obsegajo 121 tiskanih pol in veljajo pri meni tri goldinarje; — prva dva vkup 2 gold. Jedro posebej 1 gold.

Od „Slov. Prijatlja“ imam še nekaj tečajev od l. 1870 do 1883, le tečaj 1873 mi je pošel; — dajem tečaj — brez priloge — za 1 gl.

Po prvih tečajih „Slov. Prijatlja“ se od več strani poprašuje. Prav rad pridige v teh tečajih popravim in ponatisnem. Poštna „dopisnica“ velja 2 kr.; čč. gospodje, ki ste volje naročiti se, kupite jo, napišite: Naročnik sem — pošljite mi jo in, ako se Vas oglasi vsaj tri sto, pri tej priči lotim se dela in skorej imate vse v roci, se ve da prav dober kup.

Za slovo se pa najpred zahvaljujem milostljivemu Bogu, da mi je dal za tako delovanje potrebnih dušnih in telesnih moči, — zahvaljujem se vsem čč. gg. sodelavcem, ki so mene in svoje duhovne brate tako ljubeznjivo in krepko podpirali, — zahvaljujem se vsem čč. gg. naročnikom, ki ste me s svojim denarjem tudi v terdih časih tako blagodušno podpirali: Vsem, vsem bodi topla, serčna zahvala!

Slednjič se priporočam tudi zanaprej Vašej molitvi in ljubezni in to prepričanje mi dovolite izreči, da sem povsod in vselej mislil delati za slavo in čast božjo, za slavo in poveljanje sv. katoliške cerkve in za večni in časni blagor in srečo našega vernega, slovenskega naroda! Z Bogom!

Andrej Einšpieler.